

УДК 658

Вашенко Р. О.

здобувач вищої освіти на другому рівні гр. ЕА-23-1,4
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ЗАХОДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ФОНДІВ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах питання управління основними фондами підприємства та виявлення резервів підвищення їх використання набувають особливої актуальності. Адже забезпечення підприємств потрібними основними засобами та можливістю оновлення матеріально-технічної бази є підґрунтям для забезпечення належного рівня ліквідності, платоспроможності та загальної фінансової стійкості підприємства. Це особливо важливим є для підприємств переробної галузі сільськогосподарського виробництва, зокрема підприємств виробництва цукру, оскільки саме вони потребують оновлення виробничо-технічного потенціалу.

У сучасних умовах ринкових відносин ключовим фактором підвищення продуктивності праці на підприємствах по виробництву цукру є раціональне використання та забезпечення необхідної кількості й асортименту основних фондів [1].

Особливу увагу слід приділяти таким аспектам, як надійність і якість продукції, технічне забезпечення виробництва, що значною мірою залежить від стану основних фондів підприємства та ефективності їх експлуатації. Для досягнення цих цілей необхідно здійснити ретельну оцінку стану основних фондів. Комплексний аналіз кожної складової дозволяє визначити напрями для підвищення ефективності використання основних фондів, застосовуючи методи, які сприятимуть зниженню виробничих витрат та підвищенню загальної результативності роботи підприємства.

Головна особливість будь-якого підприємства полягає у наявності власного майна, що перебуває в економічному чи оперативному управлінні. Ці активи забезпечують умови для ефективного ведення бізнесу, економічної незалежності та стабільної роботи підприємства. Жодне підприємство, незалежно від його розміру чи форми власності, не може функціонувати без основних засобів [1].

Серед основних шляхів підвищення ефективності використання основних фондів підприємств переробки цукру важливе місце займає продовження термінів експлуатації обладнання. Загальний резерв покращення використання основних фондів можна умовно поділити на три основні групи:

1. Технічне вдосконалення засобів праці, що включає:
 - оновлення технічної бази шляхом автоматизації та впровадження сучасних виробничих систем;
 - заміну застарілого обладнання, модернізацію існуючих механізмів;
 - усунення дисбалансів у виробничих потужностях;
 - механізацію допоміжних процесів;
 - активізацію раціоналізаторських ідей.
2. Подовження експлуатації машин і механізмів через:
 - скорочення простоїв обладнання, включно з орендою чи продажем невикористовуваних активів;
 - зменшення термінів ремонту;
 - мінімізацію втрат часу впродовж зміни.
3. Оптимізація управління та організації виробництва, зокрема:
 - швидше досягнення проектної продуктивності нових основних фондів;
 - впровадження сучасних методів організації праці;
 - забезпечення виробництва необхідними матеріально-технічними ресурсами;

- використання інноваційних підходів до управління виробничими процесами за допомогою сучасної техніки [2].

Серед важливих резервів слід відзначити швидке освоєння проектних потужностей, запуск нових технологічних ліній і обладнання. На практиці середній період освоєння таких потужностей сягає п'яти-шести років, хоча техніко-економічні розрахунки свідчать про можливість досягнення проектних показників вже за один-два роки, залежно від специфіки підприємства.

Для забезпечення економічно ефективного використання основних фондів підприємства виробництва цукру необхідно:

- ретельно контролювати їх технічний стан;
- залучати кваліфікованих фахівців для проведення ремонтів;
- аналізувати ринки виробництва та збуту;
- впроваджувати сучасні підходи до управління;
- усувати простой та модернізувати обладнання;
- оптимізувати структуру та стан основних фондів;
- знижувати витрати на фонди, підвищуючи продуктивність праці.

Таким чином, ефективне управління основними фондами дозволяє підприємству не лише зменшувати витрати, але й значно підвищувати свою конкурентоспроможність.

Ефективне управління основними засобами потребує налагодженої системи, яка здатна забезпечувати своєчасне отримання достовірної інформації про стан, інтенсивність та ефективність використання засобів виробництва. Прийняття управлінських рішень на основі застарілих або обмежених даних може не лише знизити очікуваний ефект, а й негативно позначитися на виробничих процесах.

Для вирішення цієї проблеми запропоновано механізм формування інформаційного забезпечення, що інтегрує інформаційні потоки з облікової та аналітичної систем для задоволення інформаційних потреб керівництва підприємства. Цей механізм охоплює обидві системи з урахуванням їх внутрішніх і зовнішніх зв'язків, в межах яких формується економічна інформація, необхідна для прийняття ефективних рішень щодо управління основними засобами.

Розробка такого механізму дозволить:

1. Забезпечити оперативне отримання актуальних даних про стан та ефективність використання основних засобів.
2. Встановити чіткий розподіл функціональних обов'язків між структурними підрозділами та працівниками підприємства.
3. Сприяти формуванню своєчасних управлінських рішень, які підвищують дієвість і продуктивність діяльності підприємства [3].

Таким чином, лише за умов налагодження ефективної системи інформаційного забезпечення підприємство зможе досягати високого рівня прибутковості, забезпечувати рентабельність капіталу і зберігати конкурентні позиції на ринку.

Література:

1. Волощук Ю.О. Формування та відтворення матеріально-технічної бази аграрної сфери. *Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка*. 2018. №29. С.135-146.
2. Попенко М. С. Фінансування відтворення основних засобів сільськогосподарських підприємств в Україні: Обліково-фінансове забезпечення в управлінні економічною стійкістю підприємства: сучасні тенденції і перспективи розвитку: Монографія. Дніпро, ДДАЕУ, 2024.
3. Танчин А.І. Ефективність використання основних засобів на підприємстві: система показників оцінки та напрями їх підвищення. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Сер.: Економіка*. 2017. Вип. 4. С. 77 – 80.